

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування

Кафедра геології та гідрології

01-05-302М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних робіт з дисципліни
**«Оцінка впливу на довкілля об'єктів надро- і
водокористування»**
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Геологія»
спеціальності 103 «Науки про Землю»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою
з якості ННІ ЕАВГ
Протокол № 4 від 17.12.2024 р.

Рівне – 2024

Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни **«Оцінка впливу на довкілля об'єктів надро- і водокористування»** для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Геологія» спеціальності 103 «Науки про Землю» денної форми навчання. [Електронне видання] / Косяк Д. С., Будз О. П. – Рівне : НУВГП, 2024. – 18 с.

Укладачі: Косяк Д. С., к.геогр н., доцент кафедри геології та гідрології;

Будз О. П., к.техн.н., доцент кафедри геології та гідрології.

Рецензент: Холоденко В. С., к.геогр.н, доцент кафедри геології та гідрології.

Відповідальний за випуск: Мельничук В. Г., д.геол.н., професор, в.о. завідувача кафедри геології та гідрології.

Керівник освітньої програми «Геологія» спеціальності 103 «Науки про Землю»: Мельничук В. Г., д.геол.н., професор, в.о. завідувача кафедри геології та гідрології

© Д. С. Косяк,
О. П. Будз, 2024
© НУВГП, 2024

Вступ

Методичні вказівки призначені для виконання практичних робіт під час вивчення дисципліни **«Оцінка впливу на довкілля об'єктів надро- і водокористування»**.

Методичні вказівки до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Оцінка впливу на довкілля об'єктів надро- і водокористування» складені відповідно для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Геологія» спеціальності 103 «Науки про Землю» денної форми навчання. Дана дисципліна відноситься до циклу вибіркові компоненти ОП* «Геологія» за спеціальністю 103 «Науки про землю». Складається з чотирьох кредитів (десяти лекцій та десяти практичних робіт) і закінчується вивчення дисципліни «Оцінка впливу на довкілля об'єктів надро- і водокористування» - заліком.

Підписавши угоду про асоціацію з ЄС, Україна взяла на себе низку зобов'язань із запровадження європейських механізмів охорони навколишнього середовища. Значна увага у сфері управління довкіллям та інтеграції екологічної політики в інші галузеві політики була зосереджена на впровадженні в Україні Європейської моделі оцінки впливу на довкілля (ОВД) і стратегічної екологічної оцінки (СЕО). Саме в цій сфері були прийняті ключові нормативні документи: Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» (18 грудня 2017 року), Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» (12 жовтня 2018 року).

Мета викладання дисципліни «Оцінка впливу на довкілля об'єктів надро- і водокористування» полягає в тому, щоб навчити здобувачів методам, інструментам та процесам, необхідним для оцінки впливу на довкілля, який виникає

внаслідок видобутку та використання корисних копалин, водних ресурсів; розуміння взаємозв'язку між надро- та водоресурсами з довкіллям, вміння оцінювати ризики та прогнозувати наслідки, вивчення нормативно-правової бази, спрямованої на запобігання шкоді довкіллю, розуміння необхідності дотримання нормативів та стандартів для забезпечення екологічно відповідного використання надро- і водоресурсів.

Практична робота 1.

Аналіз Європейського законодавства з питань оцінки впливу на довкілля

Хід виконання:

1. Ознайомитися з сайтом Європейської комісії щодо оцінки впливу на довкілля: <https://ec.europa.eu/environment/eia/eia-legalcontext.htm>.
2. Проаналізувати:
  - Директиву № 2011/92 ЄС «Про оцінку впливу окремих державних та приватних проєктів на довкілля»;
  - Директиву № 2003/4 ЄС «Про доступ громадськості до екологічної інформації».
3. Визначити зобов'язання України у сфері оцінки впливу на довкілля згідно з Угодою про асоціацію з ЄС.
4. Оцінити переваги, які отримала Україна внаслідок впровадження європейської моделі ОВД.

Практична робота 2-3

Порівняльний аналіз процедур екологічної експертизи, ОВНС та ОВД

Хід виконання:

1. Ознайомитися з процедурою екологічної експертизи.
  - Закон України «Про Екологічну Експертизу». Постанова ВР № 46/95-ВР від 09.02.95 р. Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/45/95-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Ознайомитися з процедурою ОВНС.
ДБН А.2.2-1-2003 Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд. Режим доступу:
<http://cern.com.ua/wp-content/uploads/2016/09/%D0%94%D0%91%D0%9D-%D0%90.2.2-1-2003-%D0%9E%D0%92%D0%9D%D0%A1.pdf>
3. Ознайомитися з процедурою ОВД
  - Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 р. № 2059-VIII. Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>
4. На основі аналізу нормативно-правової документації знайти та окреслити спільні й відмінні риси екологічної експертизи, ОВНС, ОВД. Заповнити таблицю (табл. 1).

Порівняльна таблиця ЕЕ, ОВНС, ОВД

Таблиця 1

№ з/п		ЕЕ	ОВНС	ОВД
1	Документ, що регулює діяльність			
2	Дата прийняття			
3	Визначення терміну			
4	Сфера застосування			
5	Терміни проведення			
6	Етап на якому проводиться процедура			
7	Об'єкти, що підлягають оцінці			
8	Екологічні умови реалізації планованої діяльності			
9	Відповідальність за порушення процедури			
10	Нормативні документи ЄС, на які посилається			
11	Наявність Єдиного реєстру			
12	Обов'язковість процедури (обов'язкова / рекомендаційна)			
13	Наявність після проєктного моніторингу			
14	Залучення до процедури громадськості			
15	Кінцевий документ			
16	Місце процедури під час проєктування процедури під час			

	проектування			
17	Дозвільний характер кінцевих документів			
18	Орган, що проводить			

Практична робота 4.

Підготовка та подання повідомлення про ОВД

Хід виконання:

1. Ознайомитися з процедурою підготовки та подання повідомлення про ОВД:

- Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 № 2059 VIII (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>);

- Постанова КМ України від 13 грудня 2017 р. № 1010 «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля».

2. Ознайомитися з Єдиним реєстром з оцінки впливу на довкілля (<http://eia.menr.gov.ua/uk/cases>). Розглянути повідомлення про ОВД в Сумській області. Знайти повідомлення про плановану діяльність, яка належить до 1-ї категорії.

3. Підготувати повідомлення про уявну плановану діяльність, що належить до другої категорії, згідно з вимогами чинного законодавства (Європейська інтеграція у сфері оцінки впливу на довкілля. Нормативно-правова база у сфері оцінки впливу на довкілля. – Київ, 2018. Додаток 2 до Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля

та фінансування оцінки впливу на довкілля).

Практична робота 5.

Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає внесенню до звіту з ОВД

Хід виконання:

1. Ознайомитися з процедурою проведення скоупінгу: Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 № 2059 VIII (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>).
2. Проаналізувати переваги, які надає процедура проведення скоупінгу.
3. Визначити випадки, в яких процедуру скоупінгу проводять в обов'язковому порядку.
4. Подати схематично рух інформації та документів у процедурі скоупінгу між суб'єктами оцінки впливу на довкілля.

Практична робота 6.

Громадське обговорення в процедурі ОВД

Хід виконання:

1. Ознайомитися з процедурою проведення громадських слухань: Порядок проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля, затверджений Постановою КМУ від 13 грудня 2017 р. № 989 (<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/989-2017-p>).
2. Проаналізувати процедуру підготовки звіту про громадське обговорення.
3. Ознайомитися з актуальною заявою в Єдиному реєстрі з ОВД та визначити, які зауваження та пропозиції ви могли б подати. Заповнити таблицю 2 щодо врахування зауважень і пропозицій громадськості.

Врахування зауважень і пропозицій громадськості, одержаних упродовж терміну громадського обговорення

Таблиця 2

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові (для фізичних осіб) або найменування (для юридичних осіб) особи, яка подає зауваження і пропозиції	Зміст зауваження чи пропозиції*	Інформація про розгляд**

*Письмові зауваження і пропозиції до планової діяльності, одержані впродовж терміну громадського обговорення, усні зауваження та пропозиції, отримані в процесі громадських

слухань.

** Зазначається одне: повністю враховано (яким чином та де саме у висновку з оцінки впливу на довкілля враховано), частково враховано (яким чином ураховано та обґрунтування неврахованої частини) або відхилено (з обґрунтуванням причин відхилення).

Практична робота 7-8.

Системи екологічної оцінки

Хід виконання:

1. Ознайомитися із:

- Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19>;
- Посібником «Стратегічна екологічна оцінка: можливості для громадськості. Режим доступу: https://rpr.org.ua/wpcontent/uploads/2018/03/EPL_CEO_posibnuk_Net.pdf.

2. Проаналізувати, чим SEO відрізняється від ОВД. Заповнити порівняльну таблицю 3.

Порівняння процедур SEO і ОВД

Таблиця 3

№ з/п	Стратегічна	SEO	ОВД
1	Документ, яким регулюється процедура		
2	Дата прийняття документа		
3	Об'єкт		
	Суб'єкт		
5	Процедури проведення		
6	Врахування результатів		
7	Наявність Єдиного реєстру		
8	Обов'язковість		
9	Інші відмінності		

Практична робота 9.

СЕО документів державного планування. Пропозиції і зауваження громадськості на етапі скоупінгу

Хід виконання:

1. Ознайомитись з:

- Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19>.
- Посібником «Стратегічна екологічна оцінка: можливості для громадськості. Режим доступу: https://rpr.org.ua/wpcontent/uploads/2018/03/EPL_SEO_posibnuk_Net.pdf.

2. Ознайомитися з актуальною заявкою про визначення обсягу дослідження СЕО ДДП та визначити, які зауваження та пропозиції до обсягу стратегічної екологічної оцінки ви могли б подати. Заяви про визначення обсягу дослідження СЕО можна знайти на сайтах замовників.

Приклади можна знайти в дайджестах СЕО, які здійснює громадська природозахисна організація «Екологія. Право.

Людина» (<http://epl.org.ua/announces/oglyad-protsedur-seo-za-lystopad-2020-roku-1-sha-polovyna-misyatsya/>).

Практична робота 10.

Пропозиції і зауваження громадськості до звіту з СЕО ДДП

Хід виконання:

1. Ознайомитись з:

- Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19>.
- Посібником «Стратегічна екологічна оцінка: можливості для громадськості. Режим доступу: https://rpr.org.ua/wpcontent/uploads/2018/03/EPL_CEO_p_osibnuk_Net.pdf.

2. Знайти актуальне повідомлення про громадське обговорення звіту із СЕО та безпосередньо звіт із СЕО. Занотувати, які пропозиції до звіту із СЕО доцільно було б подати. Повідомлення можна знайти на сайтах замовників, а також на сайті Міндовкілля: <https://mepr.gov.ua/content/strategichna-ekologichna-ocinka-seo.html>.

Рекомендована література

1. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23.05.2017 р. №2059-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>.
2. Алексеева Є. Популярний коментар до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» / за заг. ред. О. Кравченко. Львів : Вид-во «Компанія “Манускрипт”», 2018. 60 с. URL: <http://epl.org.ua/wp-content/uploads/2018/11/Komentar-do-zakony-OVD-netversia.pdf>.
3. Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля : Постанова КМУ від 13 грудня 2017 р. № 1026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1026-2017BF#Text>.
4. Про затвердження критеріїв визначення планової діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля : Постанова КМУ України від 13 грудня 2017 р. № 1010.
5. Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля : Постанова КМУ України від 13 грудня 2017 р. № 989.
6. Про стратегічну екологічну оцінку : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>.
7. Оцінка впливу на довкілля: міжнародні стандарти, досвід інших країн і передумови до запровадження нової моделі оцінки впливу на довкілля в Україні та її основні елементи [Електронний ресурс] / С. Вихрист, Є. Єндрюшка, Н. Мікуліч та ін. Київ, 2018. 141 с. (електронне видання).
8. Directive 2011/92/EU on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment. URL: https://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/EIA_Directive_informal.pdfhttps://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/EIA_Directive_i

[nformal.pdf](#).

9. Алексеева Є. Оцінка впливу на довкілля: можливості для громадськості: посібник / за заг. ред. О. Кравченко. Львів : Вид-во «Компанія “Манускрипт”», 2017. 36 с.
10. Сайт Європейської Комісії щодо оцінки впливу на довкілля. URL: <https://ec.europa.eu/environment/eia/eia-legalcontext.htm>.<https://ec.europa.eu/environment/eia/eia-%20legalcontext.htm>.
11. Алексеева Є. Оскарження висновків з оцінки впливу на довкілля в суді / за заг. ред. О. Кравченко. Львів : Вид-во «Компанія “Манускрипт”», 2019. 24 с.
12. Протокол про Стратегічну екологічну оцінку. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_b99#Text.
13. Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_272#Text.
14. Методичні рекомендації із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування. URL: https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_296.pdf.
15. Протокол Європейської економічної комісії ООН про стратегічну екологічну оцінку. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=dLMN6eg9prA>.
16. Рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування. URL: <https://mepr.gov.ua/news/34766.html>.